

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Št. 33.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1916.

Leto IX.

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročnina znaša:
celoletna . . K 4.—
pololetna . . K 2.—
četrtna . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Ljubljansko krščansko socialno delavstvo

prav lepo prosimo, naj se udeleži v nedeljo dne 20. avgusta ob 8. uri zjutraj cerkvenih opravil ob priliki občnega zbora J. S. Z. Sv. mašo s pridigo bodo imeli premil. knez in škof dr. Anton Bon. Jeglič.

Ljubljana, 13. avgusta 1916.

Delavec, član J. S. Z. nam je pisal: Stojimo pred izrednim občnim zborom J. S. Z. Izreden je tudi sedanjí čas in izredne so tudi razmere, v katerih bomo zborovali. Izredne razmere tudi ustvarjajo izredne dogodke in spravijo na dan vprašanja, na katera v mirnem času nismo mišlili. »Naša Moč« z 11. avgusta nam že stavi novo vprašanje, ki pa sicer pravzaprav ni novo, ali dogodki in razmere so se razvile tako, da more biti vprašanje, ali imamo delavci svoje gli da ga nimamo, prišlo do točke, ki nujno zahteva, da jo rešimo. J. S. Z. zdaj ni imela svojega lastnega glasila, zakaj, to nam »Naša Moč« v zadnji številki jasno pove, blagajna J. S. Z. ga ni mogla financirati, ker dohodki J. S. Z. niso bili taki, da bi se v blagajni vzdržalo ravnožeje, ko bi J. S. Z. izdajala svoj list. Naša delavska čast in naša zvestoba do naše stanovske organizacije J. S. Z. zahteva, da vse storimo in da tukaj tudi nekaj žrtvujemo, vključno težkim časom, v katerih sedaj živimo in omogočimo J. S. Z., da bo tudi zana-prej v polni meri mogla vršiti svojo dolžnost. Vršila jo bo le, ako tudi mi člani, nasproti njej izvršujemo svojo dolžnost in ji damo sredstva da bo mogla brez skrbi in strahu za svoj obstoj zadostiti vedno večjim zahtevam svojih članov. Vojska je prinesla tudi več bolezni in kaj bo pa po vojski? Naši člani J. S. Z., katerih je zdaj veliko število v vojaški suknji in so bili pred vojsko zvesti člani J. S. Z., se bodo mnogi vrnili sicer na zunaj videti morebiti zdravi, morebiti bodo še delali v tovarnah kot so pred vojsko, ali kal bolezni bodo pa le prinesli s seboj in slabe higi-enične razmere po naših tovarnah, bo-

do tudi dodale svoje, da bo več bolezni med delavci. Nam, ki smo ostali doma, zapoveduje krščanska ljubezen do bližnjega in dolžnost do naše organizacije, da vse storimo, da bodo vsi člani mogli priti do svojih pravic, ki jih imajo pri J. S. Z. Krščansko socialno delavstvo je požrtvovalno, to je že velikokrat pokazalo pri raznih prilikah, posebno pa sedaj v vojnem času, saj smo brali in je tudi lahko videl vsak sam, koliko so darovale n. pr. delavke iz tobačne tovarne bolnim in ranjenim vojakom. Našim delavkam bo sledilo tudi drugo slovensko krščansko socialno delavstvo v požrtvovalnosti in ljubezni do bližnjega. Bolan delavec je res revež, posebno še, če ima družino in je pomoči tembolj vreden, ako si je svojo bolezen nakopal pri brambi naše domovine. J. S. Z. ne bo odrekla tem pomoči potrebnim revežem podpore in je tudi ne bo smela odreči. Mislim, da tukaj lahko pustimo, da pridejo naša čustva do veljave in poslušamo le srce, ki nam narekuje usmiljenje. Seveda se pa mora J. S. Z. omogočiti, da bo tudi mogla izvršiti to svojo nalogo; zato bomo pač rade volje pritrdili načelstvu J. S. Z., da poviša tedenske doneske za nekaj vinarjev, da bo mogla naša organizacija ustreči vsem zahtevam, ki se stavijo in se bodo še stavile nanjo. Marsikdo bo pač ugovarjal in se skliceval na sedanjo draginjo. Res je danes grozna draginja in je treba bolj kot kdaj prej računati z vsakim vinarjem pri nas delavcih. Ali mi moramo vendarle misliti, da bo draginja po vojski precej manjša in da bodo slučajni bolezni večji. Končno pa tudi ne smemo našega stališča razmotrivati iz naših osebnih razmer nasproti J. S. Z. Ako imamo to pred očmi, nam pač ne bo težko, da privolimo, da se povišajo tedenski doneski, saj s tem le omogočimo J. S. Z., da bo tem bolj vršila svojo nalogo. Po vojski bodo prišle na J. S. Z. tudi še nove potrebe in zahteve, zato je tudi s tega stališča prav, da se okrepi finančno stanje blagajne in se tako pripravi za plodovito in resno delo. Geslo izrednega občnega zbora J. S. Z. torej bodi: Vpeljava glasila med vse člane in okrepitev blagajne J. S. Z.!

Krščansko socialni pozdrav.

Ljubljana, 14. avgusta 1916.

Podpore pri J. S. Z. danes niso več zadostne in tudi ne moderno razdeljene. Treba bo preureditve pri razdelitvi in pri tem upoštevati zlasti starejše in zaslužnejše člane. Dosedaj ima naš poslovnik samo en način o podeljevanju podpor. Kdor je pol leta član in redno plačuje doneske v blagajno, ta ima pravico do podpore. In je vse eno ali je samo eno leto član ali dve leti ali 10 let, podporo dobi vedno enako. Brez dvoma je, da ima tudi J. S. Z. člane, ki so samo zaradi podpor zraven in kateri gledajo, da več dobijo iz blagajne, kot so vplačali. To je pa gotovo na škodo naši J. S. Z., na katero se mora gledati, da se ojači in da bo močnejša, da bo kos nalogi in da se približa cilju, ki si ga je stavila.

Velik nedostatek je že ta, da se podeljuje podpora že od četrtega dne bolezni. Res je delavec bolnik revež, a glavni namen J. S. Z. pa vendar ni samo bolniška podpora, ampak je njen namen veliko vzvišenejši, prioriti delavstvu boljše socialno stališče in okrepiti njegov ugled. Zato bi po mojih mislih bilo zelo prav, ko bi se čas bolezni podaljšal do enega tedna, predno dobi član pravico do podpore. Pri tem bi blagajna J. S. Z. nekaj prihranila, pravi in zvesti člani pa bi tudi ne bili oškodovani. To je prva reč. Druga je pa ta, da se podpore zvišavajo z leti. Kdor je dalje časa član in plačuje več let doneske v organizacijo, ta ima po mojem mnenju, tudi pravico zahtevati v času bolezni nekoliko višjo podporo, kot pa mlajši člani. Po mojem mnenju bi se podpore za bolezni delile takole:

Kdor za dobo 5. let ne prejme nobene podpore za bolezen, naj se mu zviša podpora, ako zboli, po 5. letu članstva za 25%, ki naj se poviša potem sploh vsake 5 let za 25% temeljnega zneska do 20-letnega članstva, po tem času naj se ne poviša več.

To bi po mojem mnenju tudi bodrilo člane in bi se zmirom močnejše oklepali svoje organizacije J. S. Z.

Torej bi član, ki oboli in zahteva podporo, ko bi recimo bil član 3 leta pri naši J. S. Z. moral potem zopet čakati 5 let, da se mu zviša podpora in to tudi v drugi, tretji stopnji. Ko bi na ta način

bila urejena podpora za bolezen, bi po mojem mnenju, bilo veliko manj slučajev bolezni prijavljenih, ker bi pač mnogi takorekoč špekulirali na čim večjo podporo. S tem bi pa tudi odpadla zahteva po zvišanju podpor v splošnem.

Je pa še tretja reč, kateri bo morala pripraviti pot J. S. Z. že med vojsko in ta je posebna organizacija delavske mladine, katera bo morala tvoriti organizacijo za se. Po ljubljanskih tovarnah je vse polno mladoletnih delavcev za katere se prav nihče ne briga. Jaz mislim, ko bi se o pravem času začelo delati že pri mladih ljudeh, jim vzbuditi misli in kazati vzore, da bi to bilo hvaležno delo za J. S. Z. V Ljubljani je presneto malo zavednih delavcev, kateri bi bili vneti za svojo organizacijo in to največ zato ne, ker ne razumevajo važnosti in velikega pomena združevanja. Zato je treba začeti že pri mladini. Kako in kdaj naj se to izpelje, se lahko preloži na poznejši čas. Po mojem mnenju bi bilo lahko takole: J. S. Z. naj napravi poseben odsek, mu spiše poslovnik primeren razmeram in določi tedenske doneske. Naš poslovnik že sedaj določa vpisnino za mladoletne 50 vinarjev, torej naj bodo tudi tedenski doneski polovični po glavnem tarifu, istotako tudi podpore.

Član J. S. Z.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

VOJSKA IN POMNOŽITEV PREBIVALSTVA.

»Socialna politična korespondenca« piše:

Svetovna vojska je svetu jasno pokazala, koliko je vredno številno, krepko prebivalstvo. Vedno bolj se kaže kot

strašna obsodba nad tistim modernim svetom, ki ni hotel več pripoznati, koliko je vreden bogati blagoslov z otroci, nad tistim svetom, ki je delal na to, naj ostane omejeno število otrok v navadi. Upravičeno žalujemo, ker je tako strašno število ljudi svetovna vojska pokosila, a malokdo ve, da je omejitev števila otrok v Nemčiji v zadnjih letih zahtevala veliko, da, še več žrtev, kolikor jih je zahtevala svetovna vojska v zadnjih dveh letih.

Pred vojsko so že dvigali resni možje vseh struj svoje svareče glasove, a zdaj, to se mora reči, gre le en glas vseh poštenih ljudi po Nemčiji: Nemčija se mora vrniti s poti, ki vodi navzdol, na katero je zašla v zadnjem desetletju, če tega ne stori, bo v nevarnosti njena bodočnost.

To resno izpoznanje povzroča, da postaja vedno bolj pereče vprašanje praktične politike glede na naseljevanje ljudi. Če to vprašanje natančneje proučujemo, se takoj pokaže, da se zadovoljevanje rojstev nikakor ne more ločiti od ostalih političnih naseljevalnih vprašanj ljudstva: Vprašanje o rojstvih je zelo zapleteno, če se tudi jasno kaže, da ga predvsem povzroča, ker gine notranje versko življenje in ker se polaga prevelika važnost na življenje na svetu. To so zopet povzročili izrodki moderne našega razvoja. Če hočemo, da bo postalo boljše, moramo pač delati na to, da se odstranijo izrodki moderne razvoja.

Z naseljevalno političnega vidika moramo priznati, da sta tozadevno velike važnosti vedno večja ločitev od domače grude in posebnost naše moderne kulture po mestih.

Industrija je silovito izpremenila vse razmere. Skoraj polovico vsega prebivalstva je nemirno moderno življenje odtrgalo od rojstnih krajev in jih kje drugje naselilo drugod. Posebno delav-

stvo je prisiljeno, da se preseljuje, ko gre za delom; v mestih se tudi pretakajo množice ljudstva sem in tja. Ljudje se tako menjajo, da si tega tisti, ki mu to ni natančno znano, niti predstavljati ne more. Ravno tako je naravnost občudovanja vredno, kako rastejo posebno velika mesta, ki liki magnet vlečejo ljudi nase.

Živimo v novi dobi, v dobi razvoja mest, ki se niti primerjati ne more z dobo mest v srednjem veku, toliko smo napredovali. Vedno višje in višje je število množic po mestih, dežela pa s tem ne napreduje in postaja otročja soba in starostno zavetišče mest. A ne še to. Še globlje sega pomeščanje prebivalstva. Vedno večje naselbine v predmestjih, vsako leto pomnožena hoja iz stanovanj v delavnico, povratek na deželo in še mnogo drugih stvari prenaša meščanske navade in razvade na deželo, tudi v mirne vasi. Tiho in neopazeno se ne izpreminja le izseljevalna slika, marveč tudi dušno mišljenje našega naroda. Mesto vtiskuje ljudstvu vedno bolj pečat svojih posebnosti. Širi izobrazbo, a tudi goji in širi mnogo škodljivih razvad. Veliko dragocenega in dušnega dobrega razdrobi in uniči šumno mestno vrvenje.

Proučavati moramo mestno dušo, da moremo pomagati. Če bo šlo tako naprej, se ne bo dobro končalo. Delati moramo: poučujmo ljudstvo, skrbimo za dobra stanovanja in za živež, vojskujemo se proti umazariji v podobi in besedi: delati moramo proti razdiralnim učinkom mest. Novi procvit mest nam bo poplačal naše delo.

VEČNI MIR.

Socialistični tednik »Die Glocke« piše v svojem 16. zvezku (15. julija 1916, str. 637.):

Večni mir bi bil zelo lepa reč, že to, da upamo nanj, je lepo in dobro tudi,

Skopuh.

H. Conscience.

»Ne jezite se preveč na njo,« mu je rekel goljuf. »Saj ste bili tudi enkrat mladi in ste morebiti tudi ljubili. Veste zato, kam privede človek lahko slepo čuvstvo, če podpihavajo lakomni svetovalci plamen. Še enkrat: izbijte si stvar iz glave. Cecilijo so zapeljali; zasluzi naše usmiljenje in ne Vaše jeze.

To zasmehovanje in nepravilnost strica je prerukalo Cecilijo iz njene omotice.

»O, to je preveč,« je zaklicala ogorčena. »Nočem tvojega usmiljenja, svetohlinec; saj bi me le omadeževalo! Kaj? Nisi li se še pred nekolikimi trenutki radoval na upanju, da moj stric ne bo več dolgo živel?«

»Rekel sem,« je odgovoril Tis, »s fino preračunanim mirom in z milobo; naj tisto malo let, ki jih bo Bog še dovolil našemu dobrotniku, ne zagrenimo z upornostjo proti njegovi volji in naj jih ne okrajšajmo!«

»O, brezmejna hinavščina!« je zaklicala Cecilija: »ti naj bi ne bil zasmehoval strica Jana in bi ne bil rekel, da je skopuh? Me li nisi hotel zapeljati v sramotno zaroto s teboj, da bi živeli

s stričevim premoženjem po smrti v razkošju in v lagodnem življenju? In da me nahujskaj, nisi li rekel, da je nagromadil moj stric tisoče in tisoče goldinarjev?«

»Kaj? Kakšne strašne reči moram poslušati? Hudič sam ti jih navdihuje, nesrečno dete,« je zaklical starec, ki je udaril z rokami nad glavo. »Reven sem, kot Job, nič, čisto ničesar nimam!«

»Zakaj, Cecilija, tako zavijaš moje nedolžne besede,« je vprašal Tis s skoraj jokajočim glasom. »Zaman se puistiš zapeljavati v take grde grehe; saj stric Jan ti itak ne bo veroval. Rekel sem, da ti tista vdova vtepa take reči v glavo. Zakaj namenoma podtikuješ meni slabe misli drugih?«

Starec je pričel kašljati, to je bilo pri njem navadno znamenje utrujenosti. Na obrazu se mu je poznalo, da hoče nekaj hitro reči; ker je jeza oživila njegove medle oči z novo močjo, je rekel Tis, ki je dvignil roke proti njemu, kakor da ga hoče zadržati:

»Oh, stric Jan, pustite stvari, kakršne so: Cecilija menda želi, da naj se vaš načrt ne uresniči. Podajte se in dovolite, da poroči mladega Barta; saj bo sama za to največ trpela.«

»Molči!« je zaklical starec v največji jezi; »zdi se mi, da polagoma prehajaš tudi ti na slabo stran! Cecilija, če si izgubila vso pamet in ves razum, moram nastopiti za te z mojimi izkušnjami za tvoje traparije. Slušaj me! Zadnjič te vprašam: hočeš li poročiti Tisa ali ne? ... Solze niso odgovor, čuti hočem besede!«

»Oh, ljubi, ljubi stric, je zdihovalo dekle s povzdignjenimi rokami, »oh, ko bi le vedel, kaj da delaš!«

»Odgovori! Hočeš li vzeti Tisa za moža?«

»Nebeški Bog,« je zakričala Cecilija, »če bi me vleкли s silo v cerkev, bi zadržavala med potjo sapo, da bi se zadušila!«

»Fej te bodi, kakšne grešne besede govoriš? Ni li Tis človek, kakršni so drugi,« je vprašal starec začuden?«

»Človek? On naj bi bil človek?« je zaklicalo mučeno dekle: »Hudič je, hudič licemerstva in lakomnosti.«

»Cecilija, nesrečno dekle, odpuščam ti!« je stokal Tis. »Dobri Bog naj ti odpusti tudi tvoje obrekovanje!«

»No,« je pričlenjal starec iznova, »torej ga nočeš poročiti?«

»Ne, nikdar ne!« je odgovarjala

ker človeštvo veruje, da bo enkrat pričet. Mogoče je, da se bodo gospodarska nasprotstva med ljudskimi sloji še kdaj tako izbrusila in da bo postala misel skupnosti tako močna, da se bodo nastali spori med narodi urejevali po razsodiščih. Če se bodo takrat nazivali ljudje socialni demokratje, tega ne vemo. Dokler se to ne zgodi, se lahko žalostimo o grozotah vojske saj se čez njo zgražajo celo ljudje, ki niso socialni demokratje. A ne bodimo preveč ogorčeni nad vladajočim gospodarskim slojem, ki ni mogel zabraniti vojske. Saj tudi mi, mednarodni pristaši večnega miru, smo od večnega miru še zelo oddaljeni. Če opravičujemo to s tem, da so tudi socialisti člani svojega naroda, le ni potrebno, da bi nastopali s takim sovraštvom, s kakršnim dejanjsko nastopajo inozemski socialisti proti nemški socialni demokraciji.

Sovraštvo mednarodnih socialistov, sovraštvo nesocialističnih Nemcev, Francozov, Angležev, Rusov je pa končno le otročja igrača nasproti besnosti, s katero nastopajo zdaj nemški socialni demokratje eden proti drugemu. Če ne nastavljam še strojnih pušk eden proti drugemu, pač ni zavisno od naše volje.

Imamo-li pravico, da zaničljivo gledamo na druge, ki niso mogli zabraniti svetovne vojske?

× × ×

Najvišje cene. Izredne razmere, ki jih povzroči dolgotrajna vojna, zahtevajo izredne odredbe. Posebnost, ki nam jo je prinesla sedanja vojska, so tudi najvišje cene. — V mirnih časih se je malo govorilo o najvišjih cenah, še manj pa o njih pisalo in razkravljalo. — Obrtni red daje sicer obrtnim oblastvom pravico, da smejo, če nanese potreba, za neutrpane predmete vsakdanje potrebe določiti najvišje cene, vendar

Cecilija; »pretrpeti hočem najhujše, le njemu hočem slediti k oltarju. Naj umrjem tudi najstrašnejše, najbolestnejše smrti, naj nosim tudi sramoto celega sveta, ne zdaj in nikdar ne!«

Starec je ustal in govoril s krepkim glasom:

»Dobro, poplačati hočem tvojo ne-hvaležnost. Še to popoldne boš šla k vdovi in boš vzela svoje reči; dovoljujem ti le nekaj časa; če boš pa še kdaj nagovorila ali pozdravila te ljudi, ki so pozabili Boga...«

Kašel je napadel zopet starca in mu je prekinil govorico. Očividno mu je zadajala obsodba, ki jo je hotel izpregovoriti, žalost in trpljenje.

Tis je med tem opazoval s skritim, zaničevalnim smehom dekleta, ki je zopet sedelo na svojem stolu in britko jokalo. Stric Jan je, ko je prišel zopet k sapi, z večjo strastjo nadaljeval:

»Potem te bom... Ne, ne gre mi iz ust! Otroci, otroci, ko bi ti znal, kakšne bolečine mi pripravljajo!«

Tožeče očetovski glas zadnjih besedi je globoko ginil dekle; zgrudilo se je s stola in se je splazilo na kolenih pred starca; prišlo ga je za roko, jo poljubilo in bolestno zaklicalo:

so se obrtna oblastva pred vojno te pravice posluževala v prav neznatni meri. Glavni vzrok, da se to ni zgodilo v večji meri, je bil, ker ni bilo prave potrebe zato. — Živil in drugih potrebnih reči smo imeli zaodsti, kupčija se je razvijala pravilno in normalni faktorji — povpraševanje in ponudbe — so regulirali cene. Danes stoje stvari drugače. Potekli sta že dve leti, odkar smo zapleteni v svetovno vojno. Centralni državi, odrezani od vsega sveta, sta navezani sami nase. Vsa živila in druge za vsakdanje življenje potrebne reči morata pridelati sami, uvoz iz nevtralnih držav je skoro popolnoma prenehal. Pomanjkanje, ki se je pojavilo vsled izostalega uvoza, so producenti in trgovci porabili, da se ž njim okoristijo. Cene živil so izredno poskočile, draženje neutrpnih predmetov se je silno razpaslo. Zoper te nezdrave pojave, ki so posegali globoko v vse gospodarsko življenje in ogrožali aprovizacijo prebivalstva, je bilo treba energičnih ukrepov. Dobili smo stroge predpise zoper draženje in najvišje cene.

Kaj so najvišje cene? Kupec in prodajalec skleneta kupčijo in dogovorita ceno. Pri določitvi cene pa smeta samo do gotove meje, če je za dotično reč določena najvišja cena. Tista meja, ki ne smeta preko nje, so oblastveno določene najvišje cene. Pri dogovoru o ceni imata kupec in prodajalec torej vezane roke; prodajalec ne sme zahtevati in kupec ne sme ponuditi višje cene, kakor je najvišja cena. Kdor zahteva ali ponudi višjo ceno, kakor je najvišja cena, tega kaznuje politično oblastvo. Najvišje cene, ki naj preprečijo neopravičeno čezmerno povišanje cen, se določijo samo za take predmete, ki jih prebivalstvo ne more utrpeti, ki jih potrebuje za svoje vsakdanje življenje.

»O, saj te ljubim, kakor sem te vedno ljubila. Rada bi dala vsa leta svojega življenja, da podaljšam tvoje, če Bog to dopusti. O, usmili se me! Če sem kaj rekla, kar bi te žalostilo, za Boga svetega, odpusti mi!«

Smehljaj vesolja je preletel obraz starca; a o čustvih svoje nečakinje se je očividno zmotil; tudi ni umeval njenih načrtov, kar so dokazovale tele milejše izpregovorjene njegove besede:

»Vse se odpusti, Cecilija. Vedel sem, da se tvoje srce hipno ni moglo izpremeniti. Pozabiva vse, dete moje; najmodrejši človek se lahko zmoti in zgreši pravo pot. Hvala Bogu, da imam zopet svojo ljubljeno Cecilijo.«

Ko je to izpregovoril, jo je dvignil in jo hotel poljubiti, a dekle ga je tako vprašajoč, dvomeč in čudno gledalo, da je le pričel dvomiti.

»No?« jo je vprašal, »mislim, da si privolila?!«

Dekle se je treslo, kakor da bi jo bili vili krči, glavo je pobesilo, teklo je v sobo, vilo je roke in zaklicalo:

»Začaran je! Moj Bog! Moj Bog! Zapustil si me!«

Tis je ustal in se približal starcu, mu podal roko in mu rekel:

Najvišje cene za obrtniško nadrobno prodajo živil in drugih reči, ki so potrebne za vsakdanje življenje, lahko določijo politična deželna oblastva na podlagi obrtnega reda. Za druge predmete in za prodajo, ki ni obrtniška (prodaja kmetovalcev - pridelovalcev), določi najvišje cene ministrstvo z ukazi, ki se objavijo v državnem zakoniku.

Razen najvišjih cen imamo pa tudi še ravnalne cene. Kakor smo že omenili, morejo deželne gosposke določiti najvišje cene samo za obrtniško prodajo. Ker so pa tudi kmetje dražili živila in navijali cene, je bilo treba tudi te prodaje urediti. Deželne gosposke so določile za prodajo živil in drugih reči, ki jih kmetje pridelujejo in razpečavajo, cene in jih javno razglasile. Teh cen naj se prodajalci drže; če prekoračijo to ceno, so v nevarnosti, da zapadejo kazni radi navijanja cen. Te od deželne gosposke določene cene imenujemo ravnalne cene, to je: cene, ki se naj po njih ravnajo prodajalci, da ne zapadejo kazni. Prekoračenje ravnalnih cen ne kaznujejo politična oblastva, temveč sodnije kot navijanje cen. Ravnalne cene so torej samo merilo, ki po njem presojuje tržni in varnostni organi in pa sodnije, če je v danem primeru prodajalec zagrešil draženje ali navijanje cen.

Trgovina Nemčije z Italijo. Nemčija je bila do vojske pri italijanski zunanji trgovini zelo prizadeta in najboljše kupec v Italiji. Od vsega italijanskega izvoza je šlo blaga za 317,700.000 (14,86%) v Nemčijo, v Francijo le za 188, v Anglijo pa za 211 milijonov. Pred vsem je dobavljala Nemčija v Italiji surovine: surovo svilo (111,700.000), lan (12,800.000), marmor (9,700.000), kože (6,000.000), žveplo (4,300.000); dalje južno sadje, zelenjavo itd. s 50,200.000 markami. Italija je kupovala v Nemčiji premog, kemikalije in stroje; izvo-

»Pojdite, stric Jan; še zboleli boste, če se boste preveč razburjali. Saj vidite, da se ne more nič storiti. Počijte nekoliko, da bo Cecilija prišla zopet k sebi; morebiti se bo še vse boljše izteklo, kakor mislimo.«

Ko je to izpregovoril, je peljal starca, ki je hropel, v stransko sobo in je zaklenil vrata za seboj.

Cecilija je ležala nema z glavo obrnjeno proti steni. Le močno dihanje njenih prs je kazalo, da še živi.

(Dalje.)

V proslavo cesarjevega 86. rojstnega dne bo v petek dne 18. avgusta slavnostna predstava v »Kino Central« v deželnem gledališču. Predstavlja se najlepši vojni film »Sanje avstrijskega rezervista«. Svirali bo orkester!

Najlepši film v »Kino Central«, ki je izšel v tekočem letu, bodo videli Ljubljanci v soboto 19., v nedeljo 20. in v ponedeljek 21. avgusta. Naslov mu je »Zeleni mož iz Amsterdama«. O lepoti teh predstav bo govorila vsa Ljubljana, zato ne zamudite obiskati »Kino Central« v deželnem gledališču!

zila je Nemčija v Italijo zadnje leto blaga za 394,400.000; na popolnoma izdelane reči je odpadlo 104,200.000. Dalje je zaslužila Italija na tujem prometu in po italijanskih delavcih-lastovkah. Te številke pač pojasnujejo, zakaj se Italija tako obotavlja ustreči Francozom in Angležem, ki zahtevajo od nje, naj napove Nemčiji vojsko.

Koliko povžijejo v Nemčiji in v Angliji mesa? V prejšnjih časih je izkazovala Nemčija na osebo največjo množino mesa, a v zadnjih mirovnih letih jo je prekosila Anglija. Na Angleškem je namreč prišlo na vsako posamezno osebo 52, v Nemčiji pa 54 kilogramov. Zanimivo je pa, kako se razdeli meso glede na posamezne vrste (goveje, koštrunovo in svinjsko meso), kjer se obe deželi zelo razlikujeta. Razmerje je sledeč: Anglija je porabila govejega mesa 45, koštrunovega 25, svinjskega 30%; Nemčija pa govejega 35, koštrunovega 3, svinjskega pa 62 odstotkov. V Nemčiji torej prevladuje uživanje svinjskega mesa; koštrunovega mesa ne zavžijejo veliko; v Angliji pa zavžijejo več govejega in koštrunovega mesa. Anglija dobavi več kot polovico mesa iz inozemstva, posebno v obliki shladenega in zmrznjenega mesa.

Kako prekuje vse vojska. Fridrik Naumann, znani pisatelj, je nedavno predaval na Dunaju. Zdaj je izdal svoje predavanje v posebni knjigi. Obrazloži, kako zdaj živimo. Pravi med drugim: Vojska mora tam zunaj močnega, slabega pustiti doma v boljših razmerah, kot je živel prej, je zdaj, ker mu močni ne zapira prostora. Vojska pomore nemu, da razvije vse svoje moči in da postane popoln mož... drugega zruši, vzame mu del njegovih udov in del njegove moči... nemu zruši obrt, premoženje... drugi bogate po vojski in plovejo proti vrhu... Eden izpopolni lepe lastnosti udanosti, zvestobe do skrajnosti, drugi napreduje v sebičnosti. Dalje pravi Naumann, da se bliža konec dobi, ko je veljal posameznik vse in zdaj pridobiva na veljavi »človek« skupnosti, ne posameznik.

Kako se draže živila. Sod olja šestnajstkrat prodan! Neki špekulant v Zagrebu je prodal isti sod olja osemkrat, in ga je zopet kupil. Šestnajstkrat je šel ta sod olja iz ene roke v drugo; vselej se je seveda blago podražilo.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

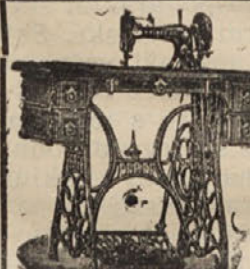
Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber voženin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratalo, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špeciálna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokah od strokovnikov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF. 10letna pisarna garancije! Ponk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh velikostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznane nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in kloba. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.